

۲۷ ایلول ۱۹۱۷

صافی : ۱۲

برنجی سنه

کتابخانه

علم ، صنعت و اخلاق دار هفته لی مجموع

....

فاته و فاما کی کوژلری بر دن فالدیروب جواب ویرمدی. اصلزاده لر، شووالیه لر بریرلریک یوژلریه باقه بیله جسات ایدمه دیلر؛ آتی بر قویم شره بیله وورولش کی اولدقلاری برده دونوب قالدیلر، برکوله بیله قلمی بیتاق اولان یووروق قیطوب سیاهه یو یاغش جولیان بر کوئوکن باشقا بر شی دکدی!

عمر سیفا الدین

روس ادبیاتی

« قارامزین » دوری

یودور ۷۹۱. «دن یغی قارامزینک شاه لرلرین عدالو زمان» پروس سیاحک مکتوبلری» نثر اسکیلاک باشلادیق سنه دن ۱۸۲۱ سنه سنه قیدر یغی پوشکینک «روسلان ولودمیل» Russian et Ludmilla نام اثری یقیدنی سنه به دیر دوام ایقتشدر. اصلا تاتار اولان وجد اعلاسی «قارامزین» نامی طاشان قارامزینک شخصیتی، یوون یورقی سنه ک ادبی دوره حاک اولمشدر.

قارامزینک روس ادبیاتی تاریخده کی موقی اوج مهم انقلابه تعین ایقتشدر. یوئالابلاردن برسی «قارامزین» سایه سنده ساتینتالیزم طریزیک روسیه ده اوزمانه قدر حاک اولان «پسودوناسیزم» ناماً مودادن ییغارسندن عبارتدر.

قالقیقه ساتینتالیزم مکتبی قارامزیندن اول روسیه به داخل اولنه باشلامدی: اوزمان اوزو یاده ساتینتالیزم طریزاد بکینک باشنده یوولون ریچاردسون Richardsdon سته رن Sterne غولمه سمید Gold smith ولسو Rousseau وکوت Goethe نک شاه اثرلری روسیه به ترجمه ایدلش و روس ادبیلری آراسنده مقبله بولندی: وکندرانسز ساتینتالیزملرندن «پورژوآ یاخود «آغلار قومه دی» Comédie Larmoyante یازان دیدر Bidero، ماریو Marivo، یومارشدرک اثرلری ده ترجمه ایدیلوب روس جیتی آراسنده موقیته نالی اولندی.

معنا به عمومیت اعتبارله «روس سیاحک مکتوبلری» نثر ایدیلجه به قدر اسکی پسودوناسیزم طریقی حاکدی: یالکیز یو مکتوبلرک نثری، اسکی مکتبی سوک برضربه ایله میداندن چقاریور.

قارامزین اوزمانکی اروپا» قنده حق بر فکر ایدمک ایچون آلتانیای، «اسویچری، فرانسه کی وکندرانسز طولاویور، معاصری اولان یوون متاهیرلرک مئلاقات، هررد Herder، ولاند Wiland و سائرله ایله اوزون اوزادی به کوروشور. بالاخره آتش اولدنی الطیاعرلی مکتوبلر طریزنده نثر ایدیور.

یو مکتوبلرک طریز افاده سی ایله احتوا ایتدیک نکر واحتسابلردن قارامزینک بالحاسه روسو ایله سته وولنجت تأثیرده بولندنی آ «شیلپور، روسونک «نوول ٹولویژ» Nouvelle Eloise ایله سته رنک «فرانس» وینالیا ده جی بر سیاحت «Voyage Voyages» sentimentale en France et en Italie ی قارامزینک روحه حاکدر. قارامزین طبعی روسونک کوژله روسو یور و آتک قدر طبیعت مته رن در سته رن کی قارامزینده کوردیکی اسانلرک بالحاسه اش طرف ایله، روسی ذوق احتسابلری ایله علاقه داردر.

استاد و ماهر برقله یازلیس یو مکتوبلر «روس قارلری اوزورنه درن تأثیر اجرا ایتدی و ساتینتالیزم سلیکک تقوئی تأمین ایتدی: یالآخره قارامزین یکی مکتبی صرف ادبی اثرلریه نقل ایدمک

فلاسیریم دوریه تاماً نهایت ویردی: «قارامزینک «ژاولی لرا» «Pauvre Lise» اوزون سنه لر بر چوق کینج قیزلی و کینج دلیقانی خلائقشدر!

حقیقتده «قارامزین» ایچون یو موقیتی تأمین ایتک، غرب عیطارنده اولدنی قدرتمک دکدی: ایله «خاله میده روس ادبیاتک سیجیلری تشریح ایدرکن خلائققله طبیعتیلک روس ادبی و فکری ذهینتک اساسی اولدنی اشارت ایتمکده «پسودوناسیزم» قارشی جیمش اولان ساتینتالیزم ایسه - یووس ذهینتده اها یووندی. موضوعلری اکثریت اعتبارله ییادلق «دورنن، خارچدن آلان، شکلی و طریز افاده سی ایله بالحاسه آریستوقراتیق اولان پسودوناسیزم روس روحنه ییسانچی ایدی. یونک ایچوندرک پسودوناسیزم دوری روس ادبیات تاریخده سوک کچمشدر، هیچ بر یاشایان اثر یراقه مشدر. بالکس موضوعی عیطلدن آلان، طبیعتی ترنم ایدن افسانه ی قهرمانلر بریته - وضع بورژوا عابله حیاتی ترجیح ایدن ساتینتالیزم مکتبی روس ذهینتده اها یووندی: مذکور مکتبک یوگون بیله ایتنا ایدلوقونان اثرلر یراقه ییاسی ایسته یوسیه مینی دو. قارامزینک تخیل ایتدیک ساتینتالیزم مکتبی اطرافده پک چوق مقدر محررول طولاوندی. یونلرک آراسنده بالاد Ballade لر، ٹله لری Elégie لر ایله رومانس Romanse لر و ایدیل Lidle لر یوگون بیله روس مکتبلرینه تدریس اولان ادبیاتک اشتغال ایدلرک آغزنده طولاشان ژووقوسنی Zoukovsky ذکر ایدمک: ژووقوسنی نک «روس جینکاورلی آراسنده شاه» نام اثری به روس یوگون بیله ایزردن ییلور؛ یوئردن آشاغیده کی پارچه ی نمونه اولقی اوزره نثر ایله ترجمه ایدیور:

یو قده د وطن شرفه آرقاداشلر!
وارلغک ایله ذوقی طالیدیز برلر
قیرلر، اول تیرلر
کندی کوکیزک سوکیلی شفق
مونس سورل
ایله سته لرک آتوون یوونلری
آه نه قدر کوژل او مونس سیکر!
مقدس وطن!
سنی تقدیس ایدرکن
هاسکی قلب ترده من؟

قطر ژووقوسنی بالحاسه ترجمه لرلی ایله مشهوردر. «اودیسسه» Odissée ناماً ترجمه ایتدی و ییلاده کده ترجمه سنه باشلادی لکن عمری وفا ایتدی. هند افسانه لرین «نال و دامایاتی» دن مهم بر پارچه یی شینا، «دن رستم و زهراب سقنی» کته دن، شیللردن، ییروندن برچوق پارچه لرلی و اثرلری روس لسانه نقل ایدمک روس ادبیاتی شرق و غرب ادبیاتک شاه اثرلری ایله تزکینلشدردی. قارامزینک یایمش اولدنی ایکنجی مهم انقلاب لسانه عالددر. لسان مسئله سی تا «لومونوسوف» زمانندن بری روس ادبیلری مشغول ایتمکده ایدی. ایچین دماغ و احاطلر دوشوش متفکرلر - اسکی صنایع و غیر متجانس لسانک اصلاحه محاج اولدنی ادرلک ایتملردی. حتی لومونوسوف و آرقاداشلری بیروله مهم خطوه لر آه رق تحریری لسان جانلی و قونوشولان لسانه تقرب ایتدیرمکه غیرت ایچلردی. لاکن - بوغیرلر - لسانک اصلاحه ایچون مهم بر یول آچمله برابر - آتی اسکی نقضالردن خلاص ایدمکده مکتبی. یو خصوصده قطعی بر انقلاب یایقی شرق قارامزینه قست اولدی. سلفلریک یتون غیرلریه رغماً قارامزین قدر روس لسانی

جالییدی . یونک ایچوند - اسکی سلاویان و آلمانچند و سائر لسانردن عیناً آتش کلمه‌ی لساندن چیلاردی . یونکرک برینه یاجانی لساندن کلمه‌ی آلدی ، ویاخود روس جذبلردن کلمه‌ی ایدوردی و ویاخود اجنی لسانلردن کلمه‌ی آلاوق ووسلاشدریدی . قاراضینک بو متاسلحه نوس لساننه صوقش اولدی بک چوق کلمه‌ی حالاده یاشامقدور و عموماً استعمال اولمقدور .

ایکینجی نوع اصلاحات : اسلوبه ، طرز افاده به عاقدی . قاراضینه قدر روس ادبیاری سلاویاچه و آلمانچه یی تقلید اوزون یازیور ، مطلقن ، دبدبلی ترکیب قیولاییدوردی . حال بوکه بو طرز افاده ، اسلوبه آغیرلی ، قاریقلی موجب اولدی کجی روس لسانک ووجه ده عاقدی . قاراضینک اسلوبی ساده کلدردی ، یعنی اوقاق چله‌ی قولاندوق ماتوس و مستعمل کلمه‌ی استعمال ایندی ؛ و بو سایه‌ده روس ادبیلرینه اوزمانه قدر یابانجی اولان تصویر طرزینده واسع بر میدان آچیلدی . بالآخره روس ادبیاتی بو خصوصده خاتمه‌ی ابراز ایدمکدور .

قاراضینک اجرا اینش اولدی وینجی انقلاب ، تاریخه عاقدور . قاراضینه قدر تاریخ برعل اولوق روسیه‌ده موجود دکلدی . ایلک اول تاریخی علم دیبه خلق ایدن و یونانی قبول ایندرون قاراضیندر . تاریخ حقدن نظرلری ، قاراضین « روس دولنت تاریخی » نام اتریک مقدمه‌سند سردا بلیدر . او بی چلدن عبارت اولان یونانیه یونیک بر آیدمور . منظوم تصدیقن صردن تا اون پنجه صرد قدر روس سیاسی واجتی حایتی تصور ایند یونانیه ، ایلک کرا اولوق ویتیه‌ی اوزرینه مستند و مرتب بر اسلوبه استقاده یولوش برروس تاریخی دور . روسلر شیمیدی به قدر قاراضینک یونانی ایلک افتخار ایدیلوردی و آن روس « میله‌سی دیبه نلق ایدیلوردی . حقیقتاً قاراضین یونانیه‌ده روس ماضینی جانلاندیرمن و یاشامقدور . مؤلف کندیسی ، شونانی یازارکن نه کی اندیشه‌له تابع اولدی اتریک مقدمه‌سند ابضاح ایدیلور . قاراضین ، مؤرخدن علم و حقیقت اندیشه‌سندن باشقه وطن پرورک ، مورالستک ، مملکک و مستعراقی خاصه‌لریده طلب ایدیلور .

مورخ یالکز حقیقی سولسک ، کلف دکلدور . حقیقته رعایتله کوزلده یازمیلیدر ، اوقویانلرده وطنه قارشی وطنه و محبت حسده تمیه ایندیرمیلیدر . قاراضین کندی اتریک بو حسله تبعاً یاشامقدور . غریبدرک لسان و ادبیات خصوصنده بک لیرال اولان قاراضین ، تاریخه عاقد نظرلریده محافظه کالدور . قاراضین ، ایکینجی قلمه‌سند بیان ایندی کیمز مدعنه « یوان کلف نظرلری یونانیه‌ده بر صورتده اجمال ایدیلور . قاراضینده روسیه ایچون فلاح و نجاتی ماضیه مرابولمده ، عقیقه صدقده کرا ویر . آتی افکارلرک و مرط جریانلرک علیداویدر . ایشنه یونک ایچوند کیمز یونک بر چوق اجرا آتی تنید ایدیلور ، معاصری و یاقین دوستی اولان رنجی اکیلساندک اصلاحاتی بکنیور ، ایجرا اولورک یوزینه قارشی اول اصلاحات حقدن کیمز فکریلر بیان و یونسکله بالآخره حاصل اولاجی انزعاج زمینی حاسرلایور . فرانسه قلاتنه قارشیده منق بروضعت آلاور ؛ افلاقی فرانسه ایچون فلاک عدا ایدیلور . قاراضینک نظرلری ایلک ، روسیه‌ده سیاسی بان سلاو بزمک مؤسس دکلمه منبری عدا اولنه ییلیر . بان سلاو ییلر ، اساسی فکرلری قاراضیندن اکتساب ایدمکدور .

غایت ولود و نرینیک اولان قاراضین دورینه منسوب ایدیلر اتراندن بالخاصه قریلوف و کریمویدنی و غریبویدنی Griboedoff ذکر ایلک ایجاب ایدوردی . فقط یونانی یونک عمرده عینی زمانده یوشکین دورینده منسوب اولدیلاردن ، اودوری آچانلر میاند و آیرمه مطالعه ایدمکدور .

غریب بر موزاشیق اراثه ایدیلوردی . یوموزاشیک اسامی - حیاندن توشن ویاکزر دین کابلرند یاشایان سلاویان لسانی ایدی . یواسان اوزرینه بر چوق بک دیکری ایلک اصلا امتزاج ایدمین عدلاولر طوبلاشدی . جانی لساندن آتشی کلمه‌ی ترکیب و لاتین و آلمان لسانلردن اکتساب ایدلش و روس لسانک روسی و ماضیتی ایلک امتزاج ایدمین براسلوب... ایشنه سلاویان اساسی اوزرینه متکلر نفس علاوه‌له یعنی یوله قارییق ، آهنکده ، استعمالی متکلر ایلک روس ادبیاتک ، روسیه‌ده علم و فنک ترقی و انکشاف ایدمه‌جی آشکاردی . بالخاصه اوزون سنه‌لر غریبی مکتب صیرالری اوزرنده چورونه‌مش اولان بریسی بولساندن هیچ برشی اکتلاه‌مزدی . لسان ، ادبی اترک و علوفونک انتقارینه واسطه اولتی برینه ، بالکسی عظیم برمانه تشکیل ایدیلوردی . بو حقیقت میدانده ایکن ، بعضی‌لری صرف عنادک تلقین ایندی کیمز حرساله ، دیکرلری علم فن و ادبیاتی محدود بر زمینه یی مخصوص بر امتزاج کجی نلق ایلک بوداها باشقه‌لری عنونه ، ماضیه مرابولمده و هنوع اصلاحات و انقلابدن قوشلاری ایلک اسکی اسلانتک ایدمکده اصرار ایدیلوردی . یونک ایچوند کیمز قاراضینک « آوروپاده برسیاحت مکتوبلری » نشر اولونجه باشلار باشلاماز ، روس محیطی اوزرنده بر ییلدیرم تأثیری اجرا ایندی . بو مکتوبلر ، غریبی لسانی جانی لسانه ترکیب خصوصنده ، مکمل بر اوزنک دور . قاراضین « مکتوبلرند شون اسکی سلاویان کلمه‌ی لاتین - آلمان ترکیبلری ، آرقا قیزیلری ترک ایدیلور . اوقویوچیل ایلک کره اولوق تصورلری ، حکایه‌لری ، جانی قوشولان لسانده اوقویورلر . جانی قوشولان لسان ، موسولک متوسط منور قسی آراستنه استعمال اولغان لساندی . ایلک مکتوب ییله - روس ادبیلری ایک قلم قسه ایدیلر : بر قسم قاراضین حرمت و عقیله آتیشلایور ، دیگر قسم ایسه حدلر ، کفرلر بوسکور یوردی . تاریخ قدر تکرر ایدیلور : اسکی جیلر - درحال « روس ادبیاتک مجلری « Lubitelı Russkoy Slovesnotti نامی ایلک ، روس ایدمکده هیچ بر جانی اثر برقامش اولان شیتشینیک Chiechik راستی آتندم بر جمیت تشکیل ایدیلورلر ، و جمیت بک لسانی ، عوام و سوقاق لسانی ، عادی و ادبیانه ، یونک فکرله ، یونک حصاره ترحان اولتی لایانتدن محروم اولمغه توصیف ایدیلور . فقط شون کتچ جانی ، مقدر ایدیلر و منفکرلرده ، قاراضینک اطرافنه طوبلاولر ق اسکچیلر ایلک مجله ایچون آرازماس Arzamas نوبته‌ی بر جمیت تشکیل ایدیلور . اوکوند اعتباراً یونکی جریان آراستند روس ادبیات تاریخنده مهم بر ایز برافش اولان مجله باشلادی . قلمه‌لک ماضی طرفده قلاتنی تا ایشدایان بللی ایدی . قاراضینک اطرافنده داما اوزمان بک کتچ اولان یوشکین ، لافونشک لافونته ، مترجی دیمتریف Dimitrieff ، منبرو شاعر ، بریسی و یامیزم Viazemsky ، ایلمادانک مترجی غنهدی Gnédich ، روس ژورنالیزمک مؤسس مافاروف Macaroff ، یوقارنده حقدن معلومات و بر دیکر ژورنوسی ، روسلرک لافونتی اولان مقهورانسه نویس قریلوف Kriloff و روس ادبیاتک شایان وقت اثرلر برافش سائر ادبیلر طوبلاشدیلر . ذاتاً مجله‌لک ماضیه ، بک جریانک غلبه‌سی تأمین ایدیلوردی . ماضیه سایلایوب قلاتلر ، حیاتی امال ایدیلر ، الهاملری معکوره‌لری توشن عننه‌لردن مؤسسه‌لردن آلاولر ، هیچ بر زمان یاشایه‌منزلر ! بوجاده یوشکینک ادبیات اوزرنده کجکی زمانه قددوام ایدمکده ، ونه‌یات بر روس دهاسک تمنای ایلک ، بک جریان قتل غلبه‌سی تأمین ایلیمکدور .

قاراضینک لسان خصوصنده اجرا ایندیکی اصلاحاتک ماضینه کتجه : مذکور اصلاحات ایک نوعدر . قاراضین اول لسانی ترکیب ایدن کلمه‌لر حصر دقت ایندی . بولر آراستند کجکی آتند و نجاتی تأمین